

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 6 frt, félévre 3 frt, negyedévre 1 frt 50 kr. — Egyes szám ára 6 kr.

Felolós szerkesztő és kiadó tulajdonos:
Dobay János.

A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, hirdetések és előfizetések a kiadóhivatalhoz (ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájára Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Társadalmi bajaink.

II.

A társadalom beteges irányának s így nyomorúságának tartom továbbá, hogy a szülők legnagyobb része gyermekét maig is a hivatalnoki pályára akarja nevelni s zivesebben látja a hivatal legalsóbb fokán is, habár megélhetéssel küzd, mint ha önálló és tekintélyes egyén bár, de iparos. Ez megbocsáthatatlan beteges gondolkozása népünknek. Ma a taníttatás sok költséggel jár, s ha az összeget, melyet a szülő gyermekére költ, az iparos pályára nevelt fiának tőkél adná, rövid időn meggyőződnék, hogy mennyire biztosabb kenyeret adott gyermekének ezen a pályán, mint ha hivatalnokká nevelte volna. De hát gavallér nép vagyunk s csak azt képzeljük urnak, aki a pennát forgatja.

Hogy az iparos pályára nem tudnak oly mértékben, mint ahogy kellene, s hogy még sokan ellenszenveznek az iparral maig is, abban nagy része van magának az iparos osztálynak. Ugyanis eltagadhatatlan, hogy korunk az átalakulás kora. Sok minden másképpen van, mint volt régen. Nem lehet oly könnyen boldogulni; megnehezedett az idők járása felettünk.

Ma csak a kitartó szorgalommal párosult értelem tud eredményeket felmutatni, másnak osztályrésze kinlódás. De igen gyakran megtörténik, hogy a küzdelemben még az értelmes is elesik, mert az egyén gyenge, gyakran tehetetlen; és csak az összesben rejlik az erő.

Azonban kérdelem: egész Magyarországon felhasználta-e az i. aros osztály az egyesülésben rejlő hatalmas erőt? Vagy maradunk csak városunkban. Tegye szívére minden iparos a kezét, hogy a törvény által biztosított jogokat, előnyöket kiaknázták-e? Nevezetesen az önkormányzatuk érdekében multhatatlannul szükséges ipartestületeket megalakították-e? Vagy csak egy lépést is ez ügyben tettek-e?

Nem; mert engedik magukat félrevezettetni azon szájhősök által, kiknek zsebük és önérdekük tiltja a közügy s az egész osztály javának előmozdítását.

Hiszen vegyünk fel csak egy esetet, mely egymagában is az egyesülésben rejlő nagy hasznot fényesen bizonyítja. Tudva levő dolog, hogy városunkban az asztalos ipar magas színvonalon áll; hire van nem csak Erdélyben, hanem azon

tal is. De a szomorú tapasztalat azt igazolja, hogy asztalosaink nem mindig dolgoznak — mert nincs — száraz deszkából. Hogy a nyers deszkából készült butor sorsa mi, azt mindenki tudja. De azt is igen, hogy bármilyen szép és izlées legyen a munka, a vevő közönség nem viseltetik bizalommal, miből az illetőkre kár háramlik s az ipar fejlődését gátolja. Tudom, minden iparos nagy tőkével nem rendelkezhetik, de az, amit az egyes nem tehet, véghez viheti az összes. Ha tömörülnének, raktárt állíthatnának: olesón, könnyen s száraz deszkához juthatnának. Kinek lenne benne haszna? Az iparosoknak s közvetlen a vevő közönségnek.

Amit mondtam a jó anyaghoz való jutásra nézve az asztalosokról, az áll az ipar többi ágára nézve is.

Azt mondtam, hogy maguk az iparosok is okai, hogy a szülők gyermekeiket nem adják arra a pályára. De ha látja a szülő a fenn elmondottakat, sőt ha tapasztalja, hogy az iparosok az ő érdekükben felállított ipariskolának is milyen ellenségei, hogy kívánják iparosoknak nevelni gyermeküket, kiket igazán boldogítani akarnának?

Társadalmi bajaink közül egy-kettőre rámutattam, számosan vannak még s azokat is alkalmilag sorba állítjuk.
Aurora.

Politikai hírek.

BELFÖLD.

Polgári házasság és lélekvandorlás. Mig a házassági törvényjavaslat részletes tárgyalása a képviselőház igazságügyi bizottságában nap nap után szép rendjén folyik, hogy a képviselőház asztalára kerüljön megújított egészében, addig a kormány-part egynehány tagja bejelentí Podmaniczky Frigyes báró elnöknek, hogy az országházban más üllhelyeket választanak; Francisics Norbert róm. kath. lelkész még a képviselői mandátumot is leteszi. Kiléptek: Batthyány Tivadar gróf, Förster Ottó, Kubinyi Árpád, Pongrácz Károly gr., Széchenyi Tivadar gr. országgyűlési képviselők. Tervben van egy új párt szervezése, mely maradna liberális, olyszertű programmal, hogy mielőtt az egyházpolitikai törvényjavaslatok törvényerőre emelkednének, el kell végeznie a törvényhozásnak az ez előtt feltétlenül elintézendő javaslatokat. — Nem szükséges külön mondanunk, hogy ezekből a kilépésekből ma semmire sem lehet következtetni, mert hiszen a most kilépettekről mindenki tudja a kormánypártban, hogy a kormány egyházpolitikáját nem osztják, s így mikorra a törvényjavaslat beadatik, ki is lépnek a pártból. Hogy pedig a közvélemény igen is mellette volt a kormány egyházpolitikájának, arra elég utalunk a törvényhatóságokra és a programnak pártkülönbség nélküli elfogadására a házban.

TÁRCZA.

E század rettegett vendége.

A nagy megeszi a kicsinyt és az aprók milliárdjai fölemésztek a nagyot. Ezen kölcsönösségen alapul a létel és ezen kölcsönösségen alapul az enyészet.

Lételt nyer egy szerves alak; él, vegetál, magához hasonlót nemz, majd ismét elbomlik, hogy anyaga újaknak adjon életet. Ez a nagy mindenségben az élet folytonossága.

Az egyed élete születéstől a sirig az anyag szerves idomítása, azon égési folyamatól feltételezve, mely szervezésében végbe megy a végből, hogy a test elhasznált, elkopott sejtjeit újakkal pótolja. Bármilyen legyen is az ok, mely ezen égési folyamatot megakasztja, beáll a halál.

Az anyag tehát az egyedüli, mely elemeiben örökös, mulandóságnak alávetve nincs.

Minden élő lénynek legfőbb gondja az önfentartás, s mintán az önfentartásnak a táplálkozás első kelleke, tehát első sorban az élet az, melyért a legnagyobb küzdelem foly, közönségesen mondva, minden a hasának él. Ezen önfentartási törekvés tulajdonképpen a létért való küzdelem, a létjoghhoz való ragaszkodás.

A szellemileg mindenekfölött elhatalmasodó ember őállapotában éppen úgy tartotta fenn magát, mint az erdők vadai; birokra kelt táplálékáért saját embertársával, küzdött embertársaival, küzdött az állatokkal és védte életét s daczára, hogy a művelődés a létérti küzdelmet az ősitől elütő mai alakjába módosította, mégis megmaradt két tényezője: az önzés és irigység.

A létjogosultság a föld minden lényénél egyenlő.

Éppen oly joggal foglal tért az ürben minden egyed, mint az ember; éppen úgy kielégítheti igényeit mind ott, hol életfeltételeinek a legalkal-

masabb helyet fölleli. És mert a térben a sokféle élő lények utjai a táplálék-keresésben minduntalan kereszteződnek, önzön esnek a talált alkalmas ételnek, legyen az élő, vagy holt anyag: összevossznak föllött, az erősebb legyőzi a gyengét, testén tort ül, fölfalja könyörtelenül, s ha elfogyott a táplálék: vagy tovább megy, hogy újból ismétlődjen más helyen, más körülmények között az előbbi harez, mig föl nem falják őt is; vagy meghal, hogy így is az életnek tegyen szolgálatot.

A létérti küzdelemben tehát ellensége minden lény egymásnak és tisztán az önfentartó táplálékért. Nem szerepelnek más, magasabb lélektani okok, csak minálunk embereknél.

Mi ellenségei vagyunk ugy az állat-, mint a növényvilágnak; irtjuk, pusztítjuk őket, fölfaljuk, megeszszük, sőt a vadaknál is kegyetlenebbek vagyunk, mert tisztán azon czélra neveljük, tenyésztjük, hizlaljuk, hogy

belőlük táplálkozhassunk. Mi kihatunk mindenföle, pusztítunk az egész föld kerékén, vízben, levegőben, nem tisztelve a létjogosultság természetalkotta törvényeit, mig mások csak helyhez kötötten, vagy a környezetre, illetve annak kis körére hatnak ki.

A létjogosultság természeti törvénye azonban csak az erőseknek szól, akik életfeltételeikhez meg tudják hódítani a tért s innen van az, hogy mindenünk éppen a létérti küzdelemben kénytelen másikat irtani, mert különben ő foglalná el a tért — a gyöngébb. A kiegyenlítőds azonban a lények életében meg van, így a kiegyenlítő sors számunkra is tartogat a többek közt oly lényeket, melyeknek táplálékául a mi anyagunk legalkalmasabb s ezért halált-hozó ellenségeink.

Ezek a bakteriumok.

(Folytatása következik.)

Egyházipolitikai mozgalmak.

Agliárdi pápai nunezius Budapestre érkezik, állítólag azért, hogy a magyar püspöki karnak a katolikus nagygyűlésen egybegyűlt tagjaival személyesen megismerkedjék. (?) Ki hinné el, hogy valami egyébért is jöhet?

Budapesten a Ferenczrendiek hatvani-utezai templomában imádkoznak a polgári házasság behozatala ellen, állítólag, a budapesti főrangú világ katolikus hölgyei. A misék alapjára adakozás után annyit szedtek össze, hogy husvétig minden szombaton lesz ilyen házasságüző mise.

Az ev. ref. egyháznak 1893. szept. 14-én és következő napjain Budapesten megtartott országos zsinata által alkotott egyházi törvényét a király megerősítette és jóváhagyta.

KÜLFÖLD.

Reuss herceg bécsi porosz nagykövet állásáról lemondott. Ezen kényszer-lemondásra, mely a császár egy czélzatos nyilatkozata következtében történt, Reuss hercegné szolgáltattott okot azzal, hogy a császárné öltözetére egypár csipős megjegyzést tett. Különben már régibb keletű a hercegnének az udvarhoz való ilyen viszonya, aki már Bismarck bécsi útja alkalmával II. Vilmos rendelete ellenére férjét ott tartotta, Bismarckot fogadta és mellette tüntetett. Reuss herceg már akkor beadta lemondását, de a bonyolult politikai viszonyok és befolyások következtében visszavonta azt. Ezuttal azonban elfogadtattott.

Vallant, a halálraítelt bombamerénylő megkegyelmezése érdekében egy kegyelmi kérvényt szerkesztettek az anarchizmus barátai, melyet sürögősen be fognak nyújtani Carnot elnökhez.

Szicíliai állapotok. A helyzet Szicíliában általában véve jó; a lakosság lefegyverzése simán és békésen folyik. A letartóztatott Defelice tényleg meg akarta bukztatni a monarchiát s meg akarta alapítani a szociáldemokrata olasz köztársaságot; erre nézve bizonyítékok vannak a kormány kezei közt. Egész Szicíliában teljes nyugalom van. Oly rendeletet tettek közé, a mely eltiltja mindenemű fegyver behozatalát Szicíliába és meghagyja a lakosságnak, hogy fegyvereiket adják át a rendőrségnek. A fegyvertilalom ellen vétőket 6 hónaptól 2 évig terjedhető fogsággal büntetik.

Téli hadgyakorlatok az orosz határon. Varsó közelében téli hadgyakorlatokat tartottak, míg a vasutak nehézség nap óta próbamozgósításokkal vannak elfoglalva.

Biztatás a békével. Berlinben, a kereskedelmi gyűlésen, Büttcher miniszter üdvözlő beszédet tartott. Hála a császár bölcsességének. — úgy mond — a béke megmaradt és — Istennek hála — nincs a legesekélyebb ok sem, amely arra mutatna, hogy a béke a közelebbi időben, a mennyire előre lehet látni, megzavartatnék.

Közigazg. bizottsági ülés.

(Vége.)

Dances Bertalan kir. tanfelügyelő jelenti, hogy az iktatókönyvre érkezett 284 ügydarab, 131 darab kiadvánnyal nyert elintézését.

A rendesen beérkezett havi jelen-

tések szerint az iskolázás rendes; kisebb mérvű mulasztások fordulnak ugyan elő, amennyiben a zord időben ruha hiánya és az itt-ott szörványosan fellépett járványos betegségek miatt — többen kénytelenek iskolát mulasztani; egyebekben a rendtartás és fegyelem kifogástalan.

Végre jelenti, hogy a sepsi-szentgyörgyi kisdudvónölképző-intézetrel kapcsolatban felállított dajka-tanfolyamra összesen 14-en jelentkeztek s ezek közül a vonatkozó miniszteri utasítás értelmében tizen vétettek fel. A kir. mérnök havi jelentése szerint a közutakon, a helyenként kezdődő hófúvásoktól eltekintve, a közlekedés akadálytalan volt. Ellenben a vasúti közlekedés a hóviharok miatt akadályokat szenvedett.

Az építkezési munkák december hónap folyamán szüneteltek s csakis az állami közút 91—92. km. szakaszán teljesítették földmunkák a hegylé-
vágás körül.

Az 1893. évi természetbeni utadókötelezettség leszolgáltatására nézve a leszámlások beérkezvén, az összeállítás folyamatban van. Mint kedvezőtlen körülmény említendő fel, hogy a közmunka-leszolgáltatás a kötelezettek makacs viselkedése miatt hiányos és jelentékeny hátrálékokat mutat, melynek elenyésztetése és a kötelezettségnek pontos teljesítése csakis szigorú hatósági beavatkozással érhető el.

Ezzel kapcsolatosan a községi előjáróságok a természetbeni utadótartozás pontos kirendelésére utasítottak.

A vármegye főorvosa dr. Arta Mihály jelenti, hogy a közegészségi állapot, hasonlóan a múlt hóhoz, általában kielégítőnek mondható.

A hevenyfertőző kórok közül a himlő Lomhény, a ronesoló toroklób Haraly községben járványosan uralkodott. A hó utolsó felében a sepsi és orbai-járási területén, valamint S.-Szentgyörgy városban az influenzának is fordultak elő — szörványosan — szelid lefolyásu esetei.

Orvos-rendőri hullavizsgálat teljesített: akasztás által, öngyilkosság miatt 3, lövés és mérgezés általi öngyilkosság miatt 1—1, hirtelen (gutaütés) halál miatt 2, véletlen esemény általi halál miatt 1 és elvézés miatt elhalt újszülött hulláján szintén 1 esetben.

Törvényszéki boncoltat eszközöltetett négy esetben.

A megye területén levő összes gyógyszerárak megvizsgáltattak.

Az iskolák vizsgálatánál a növények egészségi állapota kielégítőnek találtattott.

Az állategészségügyi állapot hasonlóan a múlt hóhoz kielégítő volt, a mennyiben a hasznos háziállatok között elhullási esetek egyáltalában nem fordultak elő. A lovak között rühkór előfordult Közép-Ajtán 21 és Miklósvár községben 2 esetben.

Folyó ügyek.

Az erdsi állami iskolánál a vallás-tanítás abnormis volta miatt felmerült eset alkalmából a gör. kel. főesperes értesíti a bizottságot, hogy a vallás-tanítást jövőben Nisztor Dénes árapataki lelkész fogja teljesíteni.

Sepsi-Szentgyörgy város tanácsa utasított, hogy a polgári leányiskolánál a III-ik tantermet zárassa be és bérhelyiségről haladék nélkül gondoskodjék.

A szemérvia-városrészi iskola szintén bezárandó s helyette az iskoláz-

tásnak megfelelő egészséges helyiség bérbe vétele iránt az alispán a szükséges intézkedések megtételére utasított.

Erdőrendészeti áthágásért elmarasztaltattak nagyobb büntetésben Bereczk, Futásfalva községek.

Tompa Imrétől Benke András által megvásárolt bodzai erdőkre nézve a véderdőkre fennálló intézkedések teljesítésének kötelezettsége kimondatott.

A brassó—háromszéki vasut megrendszabályozva.

Háromszékmege alispánja 120/94. sz. alatt 1894. január 3-án kelt határozatával birtokon kívüli felfolyamodás mellett kimondotta, hogy a brassó—háromszéki helyi érdekű vasut 707/712. szelvények között a pályaszín felemeltessék és 708/709 szelvény között egy 3200 méter nyílású ártéri hid iktatassék be, továbbá a 720/21. sz. szelvények közötti egyik hid 1200 méter nyílásúvá kibővítettessék.

Előbbi ártéri hid Imecsfalván, utóbbi Szentkatolna határán létesítendő.

Ugyanezen határozatban elrendeltetett, hogy Nagy-Borosnyónál is a pályaszín felemeltessék és 472/479. szelvény között négy-négy nyílással, egyenként 1600 méter szabad nyílású ártéri hidak állíttassanak be és itten még a 486/87. szelvény egy 400 méteres ártéri hid is 800 méter nyílásúvá átalakíttassék.

Ezen munkálatok kényszerét az 1893. évi május 8-iki árvizek idézték elő, melyeknek hatása folytán kiküldött bizottság a vasúti töltés jeleni állapotát károsnak mondotta ki s az árvízveszély lehető elhárítását csakis a fenti munkálatok alkalmazása mellett véleményezte.

A munkálatok f. évi márczius 15-éig megkezdendők és szeptember 1-ig befejezendők.

Az illetékes járási főszolgabírák lettek utasítva a munkálat teljesítésének ellenőrzésére.

Mi igazán örömdünk, hogy meggyünk nagyérdemű alispánja gondjai közé felvette a mi székely vasutunk ügyét s egy hatalmas, nagy horderejű határozattal úgy szólva egy csapásra, mint tovább el nem odázható kényszerűséget állította az államvasutak igazgatósága és vállalat elébe a vasut testének kijavítását, mert az már igazán tűrhetetlen állapot volt, hogy télen a hófúvások miatt akadjon meg minduntalan a közlekedés, tavasszal meg az árvizek pusztítsák a megye egy részét. A határozatnak azon része tehát, mely a töltés felemelését rendeli el, a hófúvások ellen, a hidak készítése és bővítése pedig az árvizek elleni védekezés s mindkettő helyén való, s időszerű s régen érzett bajokon segít. Azért mi csak legőszintébb örömmel gratulálunk ezen erőyes határozathoz.

Jámor Están egyházi levelei a szerkesztőhöz.

III.

Tóns Szerkesztő ur!

Sohasem hittem volna, hogy az anyaszentegyháznak is vagyoni politikája. Azt hittem, hogy a pap csak arra való, hogy imádkozzék. Azt tudtam, hogy az országnak vagyoni külső, belső politikája, az embernek

is vagyoni politikája: ki a kormányt szidja, ki meg dicséri, ki pedig a más kettőt ócsárolja; tudtam, hogy a fehérnépnek is vagyoni külön politikája, de hogy az eklézsiának is legyen, azt csak most tudtam meg.

Az igaz, hogy a szentegyház politikáról még kántor sógorral eszmét nem eserélhettem, de ennek igye-
nesen a kormány az oka, mert hát kérem szeretettel, mindenesetre a kormány az oka, hogy van differitiz — ezt én egy ellenzéki újságban olvastam, az pedig nem mond nem igazat — s miután sok a falunkban a differitiz: sok a halál; sok lévén a halál, sok a temetés, s miután sok a temetés, kántor komámnak sok a bevétel. Minthogy pedig kántor komámnak az a szokása, hogy ha keveset vesz be is (pénzben), sokat vesz be (sziverősítőben), a mostani nagyobb jövedelem mián szegény feje mindéig kötyagos s ilyenkor vele magas politikáról beszélni nem lehet. Hanem mégis tudtam meg valamit, s ez éppen elég, hogy az én keresztény szent egyházfiúi szívemet a méltatlankodó érzés netovábbjával töltse el.

A jegyző urat kérdeztem, hogy mondaná meg, hogy mi áll azokban a törvényekben, mikről még a főpásztorok is levélben intik a nyájakat s azok kolompasait. A jegyző ur aztán megmagyarázta, hogy ezután ezibil vezeti az anyakönyvet, jegyző uram adja össze a házassalendő párokat, s hogy a zsidó vallás is annyi, mint az én keresztény katolikus hitem, s hogy minden vallás egyforma. Már miért nem bizza a törvény a misét is ezibilre? aztán mi lógathatnék lábainkat a főtisztelendő urral együtt a parochián.

A jegyző ur négyszer döfte a kóserőség s fájdalom törét az én igaz keresztény katolikus szívembe, de egyik sem fájt úgy, mint az, hogy én ezután egyforma leszék Edelstein Mórcezzal, a regálás zsidóval. Mert hát igaz az, hogy a jó Isten minden embert egyformán, husból és vérből teremtett, s még a legszentebb püspöknek sem adott többet két szemnél, — s ennnyit adott a regálás zsidónak is — de azért nekünk, a szentegyház belső embereinek, ábrázatunkra odapingálta a rang és tekintély saját külön kifejezését, melylyel más emberfia nem biralkodik. Hát hogy ne lenne különbség köztem, ki csak szent dolgokkal foglalkozom és Mórcezzal, ki mindig csak pálinkát mér, és hogy mér? Ha a Jehova is úgy mér neki a másvilágon, sohasem jut Ábrahám kebelébe!

A multkor bemegyek hozzá egy pohár sziverősítőre, mert hát tetszik tudni, ilyen hideg téli időben a test megkívánja a magáét. Mórcezz kiadja, megiszom és szokás szerint jönni akarok.

— Tessék fizetni! — kiáltja Mórcezz.

Hát kérem, 30 év óta boldogitom a kárbahágói nemes egyházat becses jelenléttemmel, de még az nem történt meg soha velem, hogy egy pohár komisz pálinkáért pénzt követelt volna valaki. Felháborodásomban, de a ragomhoz illő komolyságot megtartva, imigyen szólék Mórcezzhoz:

— Mórcezz, képen törüllek, ha szemtelenkedel!

— Visszakapod, paraszt — volt a válasz.

Hátval vissza okrintottam magamat s bámulva néztem a vakmerő hőbört, mert meg vagyok győződve, hogy Móréc meggettette volna, amit ígért.

Hát kérdem én, törvény az, mely megengedi, hogy egy rossz zsidó kezét emeljen egy belső ember ellen, ha annak in-lulata netalán tán úgy hozná magával, hogy szent dolgokkal foglalatoskodó kezét egy pogány arcualattal érintkezésbe hozza? Késérő szívvvel kifizettem a 3 uj krajczárt s egy szót sem szólva, eljöttem.

Hát ezért szavaltam én mindéig a kormányynyal, ezért kergettem magamat a verestollasokkal, forráztattam le magamat a fehérnépek által s téptem meg magamat, hogy hála fejében a kormány így megkeserítsen? Ha így viseli magát a kormány, én ott hagyom s aztán lássa, hogy mit csinál nélkülem. Különben a tóns Szerkesztő urnak maradtam

Kárbahágó, 1894. jan. 10.

tisztelettel s becsülettel:
Jámor Están,
egyházfi.

A megyei gazdasági bizottság ülése.

Potsa József főispán elnök a megjelentek üdvözlése után a gyűlést megnyitja. A községekből tenyész-állatok átvétele végett számosan jelentek meg, miért is a vásárolt tenyészbikák megvizsgálására, illetve az állatoknak az érdekelt községek képviselőinek átadására felkértek Seethal Ferencz, Temesvári János és Deák Domokos bizottsági tagok Kése Pál állatorvossal.

Elnök bemutatja a botfalvi czukorgyár igazgatóját, Dlauhy urat és megbízottját Szász Gyulát, akik az ülésre meghívást kértek.

Dr. Székely György közigazgatási előadó jelentésében referált a mult gyűlés óta történetekről.

A sertésorbáncz elleni beoltásra vonatkozólag tett intézkedés folytán Zágon községből 27 sertés oltatott be kitűnő sikerrel.

A botfalvi czukorgyár munkás-szükségletére Kézdi-Szentlélekről 20 munkás jelentkezett az 1894. évre állandó munkásul.

Dr. Künne Tivadar jelentést terjeszt elé a munkás- és eselédközvetítő irodáról. Bemutatja a Bardocz Bélával kötött szerződést, mely szerint a bizottság az irodartáshoz a szükséges helyiséget bérl, azt felszereli és havonként 10 forint segélyt ad.

A bizottság a szerződést elfogadja s a közvetítő iroda felügyeletével Dr. Künne Tivadar biz. tagot bízta meg.

A bizottság a hatóságokhoz átirat intézését határozta el a czébből, hogy azt a munka-keresők és helyet kereső eselédok minél nagyobb számban igénybe vegyék. A közvetítő iroda tárgyában egyuttal a kereskedelemügyi m. kir. miniszterhez jelentés törtétt.

A kopár területek és köz dűltutak befásítására az erdőhivatalok nem rendelkezvén elegendő esemével, esemetekert berendezéseiránt a megyei fiu-árvaház felügyelő bizottsága keresett meg.

Hiteliszövetkezetek felállítására iránt njabb mozgalmat indított meg a bizottság.

Gazdasági szakezikknek irására és a vármegye területén megjelenő hirdapokban közzétételére felkértek Erdélyi Károly igazgató és Ince Manó tanító, képzett gazdák. A dja-

zásra nézve segély eszközöndő ki az írók részére.

Pap György segélyezett gazda kérésére a bizottság a heretermesztést megengedhetőnek véleményezte.

A földmívelésügyi miniszter átiratára, mely szerint a tordai bikatelepen kellő anyag áll rendelkezésre, Kése Lajos állatorvos megbizatik a bikák kiválasztásával.

Felkérte Henter Béla miklósvári járási főszolgabíró, hogy az állatorvossal egyetértve 30 bikát haladéktalanul szerezzen be.

Az orbai-járási főszolgabíró által 6 drb kan beszerzése kértett. Ez iránt a földmívelésügyi m. kir. miniszter megkerestett.

A kézdi-járási főszolgabíró javaslatát az engedély nélküli külföldi munkásügynökök eltöltése iránt a bizottság helyeslő tudomásul vette s felkérte alispánt, hogy ezen irányban az egész megyére kiterjedő rendelkezést fogantossion.

Ujdonságok.

Főispánunk, mint diszjegyző. Háromszékmegye főispánja, Hatolykai Potsa József, nem csak a megye közigazgatása körül szerzett elévülhetetlen érdemeket, de örök tevékenységével humán és kulturális érdekeinknek legbuzgóbb harczosa volt másfél évtizeden át. Ő, ki disztanító, disz-tüztöltő s ezenkívül számtalan egyesület disz- és tiszteletbeli tagja, ezimeinek sorozatába egy újabbat csatolt. A megyei jegyzők szövetekezte megválasztotta disztigjának. Ez is egyszerű, de sokat mondó kifejezése azon mély tiszteletnek és hálának, melylyel nem csak magán-egyesületek, hanem saját tisztviselői is kerülveszik s nagy munkásságát elismerik. A disz-okmány szövege ez:

Mi, mint a „Háromszékmegyei községi és körjegyzők egylete” előjárói, adjuk tudtul mindazoknak, kiket jelenben illet, vagy a jövőben illetni fog, hogy Hatolykai Potsa József urat, jelenleg Háromszékmegye főispánját, egyletünk, Seps-Szentgyörgyön 1893. évi márczius 18-án tartott közgyűlésében, az egylet létesítése körül szerzett elévülhetetlen érdemeiért, a falusi jegyzők iránt tanusított őszinte jóakarataért; de különösen megyénk kulturai, ipari és társadalmi intézményei létesítése, fenntartása- és fejlesztésével magának kivívott közszeretet és tisztelet jelölül, egyhangulag, nagy lelkesedéssel disztigjának választotta. Miről kiadtuk ezen az egylet pecsétje és sajátkezü aláírásunkkal ellátott okiratot. Seps-Szentgyörgy, 1893. márczius 18-án.

Kitüntetés. Ő Felsőge a királyné Gábor Péter kézdi-járási főszolgabíró urat, a vöröskereszt-egyesület körül kifejtett érdemei elismerésül, sajátkezüleg aláírt köszönő irattal tüntette ki. Midőn ezen szép kitüntetéshez őszinte szívvvel gratulálunk, meg kell az érdemeket is említenünk. Gábor Péter főszolgabíró ur nem csak mindig buzgó harczosa volt a vörös kereszt eszméjének, de egymaga hat fiók-egyesületet alakított s azt buzgóságával és tekintélyével fenn is tartotta s ezáltal közvetve befolyt arra, hogy a Kézdi-Vásárhely városi és vidéki Rudolf-kórház a vöröskereszt-egylettől nyert segélyt továbbra is megkapta. Az igazi humanizmus ezen szép ténylei szerezték meg számára a legmagasabb királyi kegyet.

Jókai diszműve. Gábor Péter kézdi-járási főszolgabíró ur igen

szép cselekedettel szerzett magának érdemeket tanügyünk terén. Ugyanis még a mult év folyamán felhívta a járásához tartozó községi és körjegyzőket, hogy rendezzenek gyűjtést oly czélból, hogy Jókai műveinek nemzeti kiadásából egy példány a kézdi-vásárhely-kantai minorita algimnázium számára megrendeltessek. A szép eszme kellő támogatásban részesülvén, az összeg befolyt s a mű nem sokára az algimnázium könyvtárát fogja gazdagítani. Ezen szép, nemes cselekedet nem igen szoruldicséretre, de azért ezt, mint utánzandó példát, nyilvánosságra hozzuk.

Elhaltak: Kézdimartonfalvi Bogdán Antal 1848—49-iki honvéd hadnagy 77 éves korában Kézdi-Martonfalván, — Szöcs Emma, élete 16-ik évében Kézdi-Vásárhelytt. Béke poraikra!

Meghívó. A háromszékmegyei „Iparfejlesztő bizottság” 1894. január 21-én S.-Szentgyörgyön a vármegye-házra nagytermében délelőtt 10 órakor rendes közgyűlést tart, melyre a tagokat tisztelettel meghívjuk. S.-Szentgyörgy, 1894. január 10-én. Potsa József főispán, elnök.

Nyilvános köszönet. Hatolykai Pap Ilona k. a kegyes volt a kantai gimnázium könyvtára javára 6 koronát és 30 krt gyűjtteni. Az adakozók a következők urak: Dávid István 2 k., N. N. 2 k., Dávid Tóni 1 k., Hamar Zoltán 1 k., Jancsó Gyula 1 k., Ráduly Lajos 1 korona, Pásztohy N. 80 krt. Midőn ezen összegnek a jelzett czélra való átvételét nyilvánosan nyugtázom, szoros kötelességemnek ismerem, hogy a tanítézet nevében hálás köszönetet mondjak első sorban a buzgó gyűjtőnek, Pap Ilona kisasszonynak, ki tettevel bebizonyította, hogy a kellemest a nemessel és a hasznossal tudja egyesíteni; de ugyan-ósak mély köszönettel adozom a nemes adakozóknak, azon szerény ohajjal: Isten adjon minden székegy intézetnek sok ilyen gyűjtőt és sok ilyen adakozót. Wittman Ágoston gimn. igazgató.

Időjárás. A legszebb téli napok követik egymást. A felhőtlen égről fényesen süt a téli nap, de nem képes a légkör hidegét enyhíteni. Napok óta alig csordul meg az eszterhéj s erősen esikorog a hó. A hőmérő állandóan 13—17 R.° között ingadozik. — Január 1-től 15-ig összesen 20 perczezel hosszabbodott a nap. Ebből 4 percz reggelre és 16 percz este esik, vagyis e hó 15-én a nap 4 perczezel korábban jön fel és 16 perczezel később megy le, mint január 1-én. E hó végéig még 38 perczezel hosszabbodik a nappal.

Mulatság. Kézdi-Polyánból írják lapunknak: A kézdi-polyáni önk. tüztöltő-testület f. hó 7-én tartotta meg tánezeztélyét. Sajnálattal kell megemlítenünk, hogy a jelen bált erőkölesileg igen, de anyagilag a nem sikerültek közé kell sorakozzék. Dacára annak, hogy a rendezőség mindent elkövetett a bál érdekében, kevés pártfogásban részesült. Ezt nem csupán az öreg Nemere morgása, hanem — sajnos — a községi polgárok nagy részbeni megmagyarázatlan ellenszenvé szülte. Még maig is találhatik olyan a községben, ki nem tekintve a testület üdvös törekvését, egyenes ellenségné tartja, s hogy miért? az magyarázatra — a művelt közönség előtt — nem szorul. — Hej pedig Szöke Pista zenéje mellett mulatni és még hozzá jótékony czélra, a polyáni atyafiaknak ritkán van alkalmá!

Az országos vásár Kézdi-Vásárhelytt jan. 15-én igen gyenge eredménnyel folyt le. Sem a barompiaez (13—14.), sem a kirakó vásár

nem nézett ki többnek, mint egy kisebb rendű téli vásár csekély áruval és kevés vevővel. A baromvásár két napján behajtatott eladásra 1970 drb állat és ebből eladatott 371 drb. — Hogy az országos vásár mily gyarló volt, bizonyoságot tehet a rendőség fogháza is, mely az ürességtől csak amugy kongott. Csupán egy ártatlan cigány került be a dutyiba. Rostás Dániel köröspataki cigány, ismert vásári tolvaj, igazoló jeggyvel érkezett az országos vásárra. A nála levő előjárósági bizonyítvány hivatalos tanuságot teszen, hogy Rostás azon jámbor szándékkal megy a vásárra, hogy magának egy lovat vegyen. A mi emberünk mindig a legnagyobb tolongást keresi s veszettül alkuszik mindenre. Végre egyik rendőri közeg gyanusnak találván, előállítja. A cigány erősen védekezik, hogy neki nem volt rossz szándéka. — Hát aztán volt-e pénze, ha vásárolni akart? — kérdi a rendőrkapitány. — Hát hogyne lenne? — szolt önérzetesen a cigány s egy zsebből előszed 40 krt. — Hát ezzel akart 18 frtos pokróczot s 6 frtos eszmát vásárolni? — Hitelbe akartam vásárolni, esőkolom kezét, lábát — szolt a cigány zavartalanul. — Denique Rostás Dániel, mint csavargó, a város területéről örök időre kiutasított.

Farsangi naptár.

Január 20-án a Stephanie menedékház álarczos bálja.

Január 21-én az ev. ref. egyház polgárbálja.

Január 27-én a kereskedő ifjuság elite-bálja.

Január 28-án a róm. kath. leányiskola bálja.

Február 3-án az Erzsébet árvaléány-nevelő intézet álarczos bálja.

Február 4-én az önkéntes tüztöltő-egyesület bálja.

Február 6-án (hushagyó kedden) a k.-vásárhelyi jótékony nőegylet bálja.

Irodalom.

A Pallas Nagy Lexikonának füzetes kiadásából megjelent az 55. 56. és 57. füzet, mint rendesen, diszes kiállításban s gondosan szerkesztve. Az 55. füzethez külön mellékletül vannak csatolva a Csillagászati műszerek II. lapja (hazai és külföldi csillagvizsgálók műszereivel), a Csinoszógépek I. lapja és a Czukorgyártás I. lapja. Az 56. füzet mellékletei a Csillagászati műszerek III. és IV. lapja, a Csinoszógépek II. lapja és a Csomók melléklet. Az 57. füzet mellékletei pedig a Csinoszógépek III. lapja és a Csipkeverés alapkövetési I. lapja. A szövegben is rendkívül sok az ábra: a 3 füzetben nem kevesebb mint 143. — A Nagy Lexikon kaplat minden könyvkereskedésben füzetenként 30 krjával, vagy kötetenként 6 frtjával. Figyelmzteljük továbbá olvasóinkat, hogy a kiadórészvénytársaság átvész minden külföldi, valamint elavult Magyar Lexikont s érdeklődőknek megküldi kívánatra a nyomtatott cserepótlóteleteket. A kiadóhivatalnak ezt a nem eléggé méltányolható elhatározását melegen ajánljuk mindenkinek, aki a most már teljesen fölösleges német Lexikonoktól meg akar szabadulni.

Szerkesztői üzenet.

B. J. Kovácsna. Megkaptuk. Köszönet. Levél megy.

85-ik közlemény

a kézdivásárhelyi munkaköptelen öregek „Stephanie” menedékház részére élelmészeti szükségleteinek részbeni fedezésére 1893 évi őszén tett szives adományokról.

Kovács Dániel, P. T. Erős János, Kajtár Mihály, N. N., Bányai Sámuelné, Policzér József, N. N., Turóczy N., Turóczy Mózes, Nagy Istvánné 10—10 kr. ifj. Török Samu, Gál Gáspár, özv. Landt Józsefné, Molnár Lajosné, Csizsár József, Kovács János, özv. Rácz Jánosné, N. N., Jancsó Gézáné, Kovács Gergely, Artner József, Nagy Gyula, Szöcs

Mózes, Policzer Rudolf, Turóczy L., Bibó Ferencz 20—20 kr. Török Sándor, Tóth Mihályné, Szabó Antalné, Dobál Lajos 30—30 kr. Török Sámuelné 25 kr. Welner György, 50 kr. Gábor Péterné 1 frt. id. Kupán József, 50 kr. Csizsár Samu 4 kr. Szöcs Mária, K. 40 kr. Spitzer Dávid 50 kr. Fejér L. fia 50 kr. Pongrácz János 50 kr. öz. Barta Ferenczné, Csizsár Imréné, 1 hl. Árpá. Zsigmond Balázs 2 véka pityóka, Zsigmond György 5 lit. paszuly, öz. Bede Károlyné 5 lit. paszuly, Török Ferenczné 1 v. pityóka Barcsa Miklósné 8 lit. paszuly, Janesó Károly, id. Janesó József, Binder Lajos, Csekme Lajos, Szöcs Károly, Janesó Béla timár 1—1 véka pityóka, Janesó Samu 4 lit. paszuly, Nagy Ignác 2 kupa borsó, Kupán Józsefné 2 kupa rizskása, Bándy István, 2 kl. rizskása, Szöcs Károly, 1 rud szappan, öz. Kovács Áronné 1 kl. rizskása, 1 kupa köleskása Gele László 4 kupa paszuly.

Fogadják a szíves adakozók a szegény munkásképtelen öregek nevében e helyen kifejezett leghálásabb köszönetünket.

Br. Szentkeresztly Stephanie,

Vajna Károly,
jegyző.

PIACZI ÁRAK.

Kézdi-Vásárhely, jan. 11. Buza (tisza) (métermázsánként) 7.06. Buza (közepes) 6.82. Rozs 4.32. Árpa 5.60. Törökbuza 5.65. Zab 5.25. Borsó 6.—. Lenese 15.—. Fuszulyka 5.—. Köleskása 10.—. Burgonya 1.60. Marha hus kilogrammja —.44. juhhus —.24 Sertéshus —. 48.

Baromvásár jan. 11-én. Felhajtott 60 db szarvasmarha, 7 db borju, 12 drb ló. Eladatott 22 drb szarvasmarha, 3 drb borju, 4 drb ló. Arak: Ökör párja 250—300 frtig. Borjas tehénnek 50—90 frtig. Vágni való borjunak 20—28 frtig. Lónak párja 180—220 frt.

Sertésvásár jan. 13. Felhajtott 85 drb. Eladatott 42 drb.

Sepsi-Szentgyörgy, jan. 1. Buza (tisza) hektóliterenkint 6.—. Buza

(közepes) 5.50. Rozs 3.40. Árpa 4.—. Törökbuza 4.20. Zab 2.40. Borsó 5.—. Lenese 14.—. Fuszulyka 4.—. Kása 8.—. Burgonya 1.—. Marhahus kilogrammja —.46. Sertéshus —. 44.

Csik-Szereda, jan. 4. Buza (tisza) hektóliterenkint 6.75. Közepes 5.—. Rozs 3.59. Árpa 4.—. Törökbuza 3.80. Zab 2.80. Borsó 5.—. Lenese 14.—. Faszulyka 4.—. Kása 14.—. Burgonya 1.—. Marhahus (kilogrammonként) —.44. Sertéshus —.44. Berbéshus —.—. Ökör párja 380 —. Tehén párja 130.—.

Budapest, jan. 4. Buza bántási 7.20 7.60. Tiszavidéki 7.25—7.60. Pestvidéki 7.45—7.15. Fehérmegyei 7.30—7.65. Bácskai 7.40—7.70. Rozs 5.65—5.80. Zab 6.70—6.90 Török-

buza bántási 4.70—4.80. Másnemű 4.95 5.—.

Gabna-árak a budapesti tőzsdén

1893. jan. 15.

(Mindig a legjobb minőség számítatik.)

A termény neve	Ára méter-mázsánként	
	frt	kr
Buza	7	45
Rozs	5	75
Törökbuza	5	35
Árpa	6	50
Zab	7	20
Lóhere	—	—

Egész selyem, mintázott Foulardokat (mintegy 450 különböző fajban), méterenként 75 krtól 3 frt 65 krig — valamint fekete, fehér és színes selyemszöveteket 45 krtól 11 frt 65 krig — sima, kockás, csikos, virágos, damaszolt minőségben (mintegy 240-féle dispositio és 2000 különböző szín és árnyalatban) szállít postabér- és vámmentesen a privát-megrendelők lakására Henneberg G. (cs. kir. udv. szállító) selyemgyára Zürichben. Minták postafordulóval küldetnek. Svájcba czimzett levelekre 10 kros és levelezőlapokra 5 kros bélyeg ragasztandó.

Jegyző urak figyelmébe

ajánljuk, hogy a **községi közmunka összeírása, megváltása és le-rovása** tárgyában szükséges nyomtatványok (1890. I. t.-cz. 50. §.) **lapunk kiadó hivatalában** kaphatók.

M. kir. államvasutak.

Keletia on al.

MENETREND.

Érvényes 1893. május 1-től.

PREDEÁL—NAGYVÁRAD.

Érvényes 1893. május 1-től.

Á l l o m á s o k				Vegyes vonat	Személy- vonat	Gyors- vonat	Á l l o m á s o k				Vegyes vonat	Személy- vnnat	Gyors- vonat
Brassó (vendéglő)	érk.	ind.	regg. 4.02	este 7.42	d. u. 2.45		Medgyes	ind.	regg. 10.09	éjjel 12.47			
Botfalva			4.48	8.07			Kis-Kapus (vend., elág. Szab. felé) (érk. ind.)		10.31	1.03			
Földvár			5.07	8.23					10.47	1.18			
Magyarós			5.26	8.43			Tövis (vend., elágazás Arad felé) (érk. ind.)		d. u. 12.28	2.49	este 8.27		
Apáca			5.42	8.57					1.08	3.47			
Köpecz			6.02	9.16			Nagy-Enyed	ind.	1.35	4.07	8.53		
Agostonfalva			6.09	9.22			Kocsárd (vend., elágazás Maros-Vásárhely felé) (érk. ind.)		2.21	4.40			
Alsó-Rákos			6.26	9.38					2.31	4.52			
Homoród			6.55	10.02			Gyéres (elágazás Torda felé)	érk. ind.	3.08	5.20			
Kacsa			7.12	10.15					3.18	5.25			
Bene			7.32	10.36			Kolozsvár (vendéglő)	érk. ind.	5.14	regg. 6.52	11.01		
Erked			7.52	10.51					este 6.08	7.40			
Héjasfalva (elág. Udvarhely felé)			8.23	11.16			Nagy-Várad (vendéglő)	érk. ind.	10.44	11.53			
Segesvár (vendéglő)	érk. ind.		8.46	11.27					11.04	d. u. 12.09	2.18		
			8.53	11.32			Budapest	ind.	regg. 6.35	este 8.40	regg. 7.25		

Brassóból Bukarest felé a személyvonat indul d. u. 12 óra 20 perczkor; a gyorsvonat délután 2 óra 19 és reggel 5 óra 15 perczkor.

Brassó—kézdivásárhelyi vasut.

Kézdi-Vásárhely	indul reggel	5.00	délelőtt 9.38	délután 2.33	Brassó	ind. reggel	5.46	reggel 8.50	délután 3.10
Imecsfalva		5.15	9.55	2.50	Szász-Hermány		6.01	9.09	3.29
Páva-Zabola		5.26	10.12	3.07	Prázmár		6.19	9.31	3.53
Kovácsna		5.46	10.34	3.39	Kökös		6.30	9.44	4.06
Barátos		6.03	10.59	4.04	Uzon		6.41	9.57	4.25
Nagy-Borosnyó		6.15	11.17	4.19	Kilyén		6.53	10.12	4.38
Eresztevény		6.32	11.35	4.37	Sepsi-Szentgyörgy		7.11	10.32	5.03
Sepsi-Szentgyörgy		7.02	d. u. 12.10	5.17	Eresztevény		7.33	11.59	5.31
Kilyén		7.10	12.20	5.27	Nagy-Borosnyó		7.50	11.17	5.53
Uzon		7.23	12.36	5.43	Barátos		8.11	11.41	6.22
Kökös		7.33	12.42	5.56	Kovácsna		8.31	12.08	6.40
Prázmár		7.48	1.11	6.18	Páva-Zabola		8.42	12.21	6.53
Szász-Hermány		8.01	1.33	6.38	Imecsfalva		8.54	12.36	7.08
Brassó	érk.	8.18	1.47	6.56	Kézdi-Vásárhely	érk.	9.08	12.54	este 7.26

Kézdi-Vásárhely, ifj. Janesó Mózes könyvnyomdáj.